

Preek gehouden op Kerstavond 24 december 2019 te boerderij de Hoef, Hogeweide 6, Utrecht, Protestantse gemeente Leidsche Rijn door Marije Karreman
Lezingen: Jesaja 9:1-6, Lucas 2:1-20

Gemeente van Jezus Christus,

Daar gaan ze, die twee. Ze sloffen door de straten van Bethlehem. Maria en Jozef. Eindelijk zijn ze aangekomen. Realiseer je je dat het zo'n 100 km lopen is, vanaf Nazareth, naar Bethlehem? Weet je hoe vermoeiend het is, zo'n tocht, te voet, en dan ook nog hoogzwanger? Gelukkig was er op het eind een ezeltje dat Maria een stukje wilde dragen – nou ja, dat zouden we ze gegund hebben – daar is niets over bekend.

En toen ze uiteindelijk aankwamen in Bethlehem, toen hoopten ze, op een warm woord van welkom. Een hartelijke ontvangst. 'Welkom, fijn dat jullie er zijn.' Ze hoopten op... het weerzien met familie. Chocomel en een koekje. Lekker soep. Een kamer met een stoel, een tafel en een bed. De sandalen uit. Een plek om uit te rusten.

Ik neem je mee naar die situatie met een lied (van How to throw a Christmas party, album III: Christmas Island, https://youtu.be/_ysiLwMAqol) dat deze fase bezingt. Luister maar:

sandalen stuk gelopen
het zand prikt in mijn ogen
ik draag een koning in mijn buik
ik draag hem mijlenver van huis
dromen
stuk geslagen
mijn hoofd zit
vol met vragen
wie is de vader van dit kind?
is dit het eind of het begin?

deuren
wie ziet mij staan
dicht geslagen
wie kent mijn naam
we lopen
waar moet ik heen
nu al dagen
blijf je wel bij me
ik ga gebukt onder 't gewicht
ik draag de angst op mijn gezicht

welkom zijn wij hier wel welkom
niemand hier die kent ons
is er ergens plaats
of zijn we soms te laat

welkom zijn we hier wel welkom
niemand hier die kent ons
is er ergens plaats
of zijn we soms te laat

In de krant, de Trouw van gisteren (23 dec) las ik: 'Ik vertel wat verkondigd moet worden: met de geboorte van Jezus wordt gevierd dat God mens wordt in Jezus.' Pastoor Ton Huitink was aan het woord, en ik dacht, ja, zo kernachtig is het. Dit is wat we vieren met Kerst. Waar we van zingen. Waar we ons aan vastklampen. Waar we ons over verwonderen. God werd mens in Jezus. God kwam naar onze wereld toe.

Maar het was geen strak geregisseerde komst naar de aarde. Met bazuinen en paleisdeuren wagenwijd open. Geen koninklijke ontvangst. Niets van dat alles. Nee, we treffen Maria en Jozef vermoeid aangekomen in Bethlehem, terwijl er geen plaats voor ze is in het nachtverblijf van de stad. En nu? Voor dit eenvoudige koppel, voor deze kleine pasgeborene... die zoon van God genoemd zou worden, en, God – met – ons. **Geen plaats.**

Maar niet dat God zich daardoor laat afschrikken. Niet dat het wonder toen niet doorging. De Allerhoogste zijn plannen introk en de hoge hemel weer tot zijn woonplaats maakte. Nee hoor, zijn tent, zijn woonplaats is onder de mensen. Het kindje moest geboren worden. Als er geen plaats is in de herberg, als niemand even wil inschikken, dan gebeurt het maar op een plaats waar je het niet zou verwachten. Waar niemand een koning, een vredevorst, een god, zou zoeken of bedenken. In een stal. Tussen stro en hooi. Met een voerbak als wiegje. En doeken als zijn geboortekleed. Dus Jezus, God-met-ons, was zelf iemand voor wie er geen plaats was. En identificeerde zich daarmee met al diegenen voor wie er **geen plaats** is. Voor wie is er in onze tijd **geen plaats**? Ik moest denken aan mensen, aan situaties waar ik in de afgelopen weken over hoorde of over las.

Jonge mensen die er niet voor uit durven komen dat ze homo zijn of lesbisch. Omdat ze dan afwijken, omdat ze dan niet meer welkom zijn in hun kerk, of, zelfs, bij hun ouders.

Mensen met een migratie-achtergrond die benadeeld worden om hun achternaam, of om hun huidskleur. En veel meer moeite hebben om een baan te vinden. Mannen en vrouwen die gescheiden zijn, maar nergens een huurhuis vinden, en noodgedwongen in de daklozenopvang belanden. Soms zelfs met hun kinderen. Geen plaats.

Jonge Afghanen op de vlucht voor een oorlog die al decennia duurt. Gestrand in Bosnië, aan de grenzen van Europa.

Een oudere die niet meer thuis kan blijven wonen, maar voor wie geen plaats is in een zorgcentrum.

De mensen op de wachtlijst voor psychiatrische zorg, een wachtlijst van maanden, eindeloos lange maanden.

Kinderen die niet goed mee kunnen komen op school, waar cito scores onverbiddelijk zijn.

Jonge schooluitvallers, die soms weken of maanden thuis zitten.

Vrouwen en mannen die een burn out krijgen. Ja, kom daar maar eens om, op Facebook, of Insta, waar de successen vooral worden gedeeld. Oehoe ik heb een burn out! Hashtag niet echt de bedoeling...

En de statelozen, mensen zonder papieren, die ook door onze Nederlandse straten zwerven, door steden overal ter wereld. Geen plaats...

Misschien schiet jou wel iets te binnen. Een situatie. Een gedachte. Een plek. Geen plaats.

Voor zoveel mensen ver weg en dichtbij is er **geen plaats**. En ik dacht, als God in onze tijd, mens zou worden... dan zou hij niet aanschuiven bij de kerstdiners waarvan we glimmende foto's delen, zoals hij ook niet aanschoof in de paleizen van zijn tijd, hij zou niet langsgaan bij de volle kerken – alles goed voor elkaar- of het moet zijn om een stevig woordje met ze te wisselen: hebben jullie je prioriteiten wel op orde, ook met ons zou hij dat misschien wel doen..., hij zou niet bij de vrolijke fancy feesten zijn, niet bij alle goed gelukte familiebijeenkomsten en kerstbrunches...

Nee, hij zou, of, zij zou, in onze tijd, bij die jonge transpersoon aan tafel schuiven, bij die pas gescheiden man in de daklozenopvang, bij dat huilende stel dat zo graag een kindje zou krijgen, bij de Syriërs in kamp Moria, bij dat kind dat buikpijn heeft van weer een slechte score, bij de jongere met keuzestress, bij het lesbische meisje dat het haar ouders niet durft te vertellen, bij die harde werker die eruit knalde met een burn out, en met een groot gevoel van falen in zijn bed blijft liggen.

Bij al die mensen, die voelen, het is niet zo goed gelukt dit jaar. Het viel me zwaar. En mijn lijf laat me in de steek. Ben ik wel welkom? Is er voor mij **ergens plaats**? Daar, waar je het niet verwacht, daar, waar het is mislukt, daar, waar mensen alléén zijn, daar klinkt het: wees niet bang, ik verkondig je goed nieuws, het gaat je blij maken, dat beloof ik je! Want daar zoekt God mensen op. Breekt hij in in onze wereld. Wordt een mens als wij. En zegt daarmee: ik ben erbij, ik laat je niet alleen. Je kan nooit dieper vallen, dan uit mijn hand. Geloof het maar. Ik ben daar geweest. Ik ken die diepte. De diepte van pijn en lijden, van mislukking en falen, van eenzaamheid, van angst voor de toekomst. Van alles dat je kwelt.

Wij vieren vandaag dat God in onze wereld kwam. Dat hij dwars door alle barrières en conventies heen brak. **Geen plaats** voor hem? Hij liet zich niet tegen houden. Hij kwam. En zo komt hij steeds opnieuw. En laat zien, dat er plaats is. Voor jou. **Er is plaats** voor al diegenen, die denken dat dat voor hen niet geldt. Het is aan ons om hen en elkaar in Jezus' naam **welkom** te heten. Om die ander en elkaar als nieuwe familie op te vangen, een woord van welkom uit te spreken, een omhelzing te geven, een 'fijn dat je er bent', 'hier mag je thuis zijn', 'kom zoals je bent'. En als we als mensen daarin tekortschieten naar elkaar, en dat doen we, weet dan dat er iemand is, bij wie je thuis kunt zijn. Weet dan dat er iemand is, die niet vies is van welke situatie dan ook. Die gerust geboren werd in een stal, tussen dieren, hooi en stro, die gelukkig was met herders uit de velden op bezoek, schapen en lammetjes op kraamvisite.

Dus. Haal opgelucht adem. Verheug je en wees blij! Vannacht is hij geboren, jullie redder, Jezus de Heer. En daarom voegen we ons bij al die mensen die zingen vanavond: Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen – die hij liefheeft. Gloria in excelsis Deo. Amen